

власників земельних ділянок, майнових та інших об'єктів сільськогосподарських підприємств, фермерських і селянських господарств і заснованих ними кооперативних формувань; надавати депресивним сільським регіонам статус територій пріоритетного розвитку; здійснювати заходи щодо отримання коштів міжнародної допомоги та компенсацій і використання цих коштів на реалізацію інвестиційних проектів у сільському господарстві Донбасу й інших регіонів, постраждалих від війни; посилити відповідальності представників органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування за вчинення корупційних та інших дискримінаційних дій щодо інвесторів; запобігати процесам відмивання тіньового капіталу в сільському господарстві та інвестиціям великого агробізнесу і транснаціональних корпорацій у «захоплення земель» сільськогосподарського призначення тощо.

Література:

1. Agricultural policy - Agricultural support - OECD Data. URL : <https://data.oecd.org/agrpolicy/agricultural-support.htm>.

2. Інвестування розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій : за ред. О. В. Захарчука і М. І. Кісіля. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2021. 320 с.

Кононенко Л. В.

канд. екон. наук, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОВИМИ ПЛАТЕЖАМИ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Виняткове значення податків для держави підкреслював ще К. Маркс: «Податок - це материнські груди, які годують уряд. Податок - це п'ятий бог поруч із власністю, родиною, порядком і релігією» [5]. Саме податки дозволяють впливати на рівень доходів населення [10].

Висловлювання відомого політичного діяча Північної Америки Б. Франкліна (1706-1790) – ««сплачувати податки та помирати повинен кожен» - достатньо повно відображає принцип загальності оподаткування» [2].

Сьогодні необхідність сплати податків прописана як у основному законі України – Конституції [4], так і у Податковому кодексі України [8].

Незважаючи на той факт, що механізм нарахування і сплати податків відпрацьовується протягом майже всього існування людства, податкова система постійно трансформується. Сучасні зміни здебільшого обумовлені Четвертою промисловою революцією. Масштаб, обсяг та складність змін, які вона спричиняє, є безпрецедентними в усьому попередньому досвіді людства [6].

Аналітики Global Center for Digital Business Transformation швейцарського

Інституту розвитку менеджменту IMD і компанії Cisco у звітах про стан світової економіки використовують зображення цифрового вихору, який затягує у воронку галузь за галуззю. Відбувається свого роду сепарація економіки, коли частина діяльності бізнесу, яка легко автоматизується, йде з поля зору, а на її місці з'являються інші. Від розвитку цифрових технологій перш за все виграють ті галузі, які пов'язані з наданням послуг, де необхідні мислення, творчість, людська участь [3]. Саме таким є бухгалтерський облік. Застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку і аудиті вже сьогодні призводить до зростання їх якісних характеристик, до підвищення якості та рівня ефективності процесів управління [6].

Найістотніший вплив на трансформування організації і методики обліку і аудиту спричиняє розвиток таких цифрових технологій:

- штучний інтелект (Artificial intelligence);
- хмарні технології і обчислення (Cloud technologies and computing);
- технології роботи з великими даними (Big Data);
- блокчейн (Blockchain).

Штучний інтелект (Artificial intelligence) - це інтелектуальна комп'ютерна система, наділена можливостями розпізнавання мови, навчання та вирішення проблем [1]. Artificial intelligence доцільно використовувати для вирішення завдань які регулярно повторюються (управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, витратами, грошовими потоками тощо) та вирішення нестандартних завдань (варіантних моделей податкових надходжень та податкового навантаження, управління товарними потоками, створення прогнозних моделей, встановлення шахрайських схем).

Хмарні технології і обчислення (Cloud technologies and computing) – «це сукупність технологій, що є пов'язаними між собою, становлять єдиний комплекс обробки даних і передбачають постійне збереження інформації на серверах у мережі Інтернет із її кешуванням на персональних комп'ютерах чи гаджетах» [7]. Тобто, цю digital-технологію можна розглядати як послугу інтернет-сервісу. Використання Cloud technologies and computing доцільно у разі необхідності резервного копіювання інформації, контролю та розширення доступу до інформації. Застосування хмарних технологій і обчислень забезпечує доступ до інформації у режимі реального часу; дозволяє скорочувати витрати на обслуговування інформаційної технології (скорочення витрат на технічне та програмне забезпечення, на утримання ІТ-спеціалістів тощо); підвищує рівень доступності та безпеки; забезпечує резервне копіювання і аварійне відновлення.

Технології роботи з великими даними (Big Data) – це поєднання структурованих, напівструктурованих та неструктурованих даних, які можуть бути видобуті для отримання інформації та використані у проектах прогнозного моделювання та інших передових програмах аналітики. Системи, які обробляють і зберігають Big Data, стали загальним компонентом архітектур управління даними у великих організаціях [7].

Блокчейн (Blockchain) (також відомий як технологія розподіленої бухгалтерської книги) – це «розподілена база даних, яка складається з окремих блоків, з'єднаних у вигляді безперервного ланцюжка, в якій зберігаються всі

транзакції які коли-небудь відбувались» [9]. Особливістю є те, що блоки, які становлять ланцюжок, обов'язково містять у собі тимчасову мітку і посилання на попередній блок. Записи вводяться і зберігаються у розподіленій бухгалтерській книзі, яка доступна усім зацікавленим сторонам. При цьому, бухгалтер, аудитор, клієнт і регулюючий орган, як правило, завжди матимуть однакову копію книги. Крім того, забезпечується безпека на вищому рівні, так як технологія Blockchain використовує закриті і відкриті ключі для аутентифікації користувачів.

Технологія блокчейн сприяє майже миттєвим операціям. На початку кожного місяця бухгалтери по всьому світу закривають книги за попередній місяць. Як правило цей процес триває достатньо довго. Особливо це стосується закриття рахунків і формування звітності за рік. Використання технології блокчейн повністю змінить це. Технологія розподіленої бухгалтерської книги здійснює обробку в реальному часі, тому транзакції миттєво обробляються. Це пов'язано з тим, що цифрові записи, що включають блокчейн, забезпечують розрахунок в реальному часі через мережу.

Технологія блокчейн забезпечує введення розумних контрактів. Розумний контракт - це комп'ютерна програма, яка працює поверх блокчейна. Ці програми встановлюють правила для договору і забезпечують дотримання угоди, як тільки правила будуть дотримані. Розумний контракт утримує кошти і звільняє їх, коли умови повністю виконані.

Технології блокчейн у поєднанні з відповідною аналітикою сприяють оптимізації як облікового процесу, так і аудиторської перевірки. Перехід до фінансової системи зі значним елементом блокчейна відкриває безліч можливостей для професії бухгалтера, а навички аудитора зосереджуються на питаннях більш високого рівня. Використання у перспективі технології блокчейн повинно призвести до змін у пов'язаних сферах: контролі, аудиті, аналізі тощо. Так при використанні технології блокчейн змінюється сама процедура аудиторської перевірки, тому що блокчейн забезпечує високу якість даних, їх прозорість, довговічність, надійність. Крім того, технологічний ланцюжок дає можливість проводити аудит (контроль) автоматично. Це дозволить суттєво скоротити час проведення аудиторської перевірки та підвищити її якість, що у свою чергу забезпечить підвищення точності. Крім того, у аудиторів з'явиться можливість автоматично перевіряти величезні масиви інформації, що дозволить зосередити увагу на більш складних ділянках.

Застосування технології блокчейна суттєво зближує процедури обліку і аудиту. Так здійснення транзакції стає можливим лише за умови згоди двох сторін, які приймають в ній участь. Це призводить до усунення необхідності проведення звірки розрахунків, тому що формування та списання дебіторської і кредиторської заборгованості обох сторін угоди здійснюється одночасно з використанням однакової оцінки у момент здійснення транзакції. При використанні технології блокчейна суттєво змінюється і сама процедура обліку. Так зникає необхідність у веденні первинної документації, тому що всі факти господарського життя відразу знаходять відображення в блокчейне.

В цілому, основними перевагами застосування цифрових технологій при

здійсненні облікових і аудиторських процедур є: обробка та збереження великої кількості однакових у структурному плані одиниць облікової інформації; можливість здійснення вибірки необхідної інформації з великої кількості даних; достовірне і безпомилкове здійснення математичних розрахунків; оперативне отримання даних, необхідних для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень; багаторазове відтворення дій. Крім того, використання цифрових технологій дозволяє вирішити проблему точності формування й оперативності забезпечення обліковою інформацією користувачів для обґрунтованого ухвалення та реалізації ефективних управлінських рішень.

До основних проблемних моментів використання цифрових технологій можна віднести захист інформації, можливість кібератак, відсутність законодавчого регулювання. Проте, вони не можуть нівелювати позитивні ефекти від імплементації технологічних інновацій.

Література:

1. Великанова М. М. Штучний інтелект: правові проблеми та ризики. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 4. С. 220-238. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2020_27_4_15 (дата звернення: 22.11.2021).
2. Кононенко Л. В., Назарова Г. Б., Оришака О. В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного забезпечення. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2020. Вип. 1-2. С. 202-210. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2020_1-2_19 (дата звернення: 29.11.2021).
3. Кононенко Л.В., Юрченко О.В., Гай О.М. Теорія бухгалтерського обліку в умовах становлення глобальної економіки та інформатизації суспільства. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 170. Дніпро: ПДАБА, 2021. С. 83-87 URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/911> (дата звернення: 27.11.2021).
4. Конституція України: станом на 03.09.2019 / Верховна Рада України: веб – сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 25.11.2021).
5. Налоги и налогообложение: Учебник для вузов, 1997-2004, Издательский дом "Питер" <https://www.kph.npu.edu.ua> (дата звернення 25.11.2021).
6. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / Є. А. Карпенко, О. В. Карпенко, А. І. Мілька [та ін.]. – Полтава : ПУЕТ, 2021. 410 с. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11475> (дата звернення 27.11.2021).
7. Пилевич Д. Трансформація системи бухгалтерського обліку в умовах розвитку цифрових технологій. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 3. С. 149-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpeu_2020_3_19 (дата звернення: 22.11.2021).
8. Податковий Кодекс України від 02.12.2010, № 2755-VI (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 25.11.2021).
9. Попівняк Ю.М. Технологія блокчейн у бухгалтерському обліку й аудиті: сучасний стан, можливості та перспективи застосування. *Економіка, управління та адміністрування* URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-137-144](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-137-144) (дата оброблення: 21.11.2021).
10. Саловська Л.В. Регулювання рівня доходів сільського населення: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Л.В. Саловська ; Ін-т аграр. економіки УААН. К., 2003. 21 с.: рис. — укр. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-635bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3EA%3D%D0%A1%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9B%3C.%3E%29&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20 (дата звернення: 29.11.2021)